

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Cu număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimis administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	---

† Armand Călinescu

În vremuri de grea încercare pentru omenirea întreagă, când forțele națiunii ar trebui mereu consolidate în intern, mâni sacrilege ne fură oamenii de mare merit și de necontestată jertfă depusă pe altarul patriei.

Armand Călinescu, primul ministru al țării, primul sfetnic al tronului, primul Român, care cu încruntată și neșovăită hotărâre a stăvilit desordinea internă, operând cu temeritate peste tot unde zbuciumatele imperative ale vremii au cerut, a dispărut silnic dintre noi.

Mai tulburător decât oricând îți apasă mintea nonsensul destinului, care pune punct final unei vieți parecă anume destinată unei activități de-un dinamism fără pereche și fără sfârșit: care ne privează țara, în momentele acestea de involburată zodie războinică, de puterile și gândurile unui om, care până acum nu și-au desmintit patriotismul eroic pentru neamul, la conducerea cărui destine a fost chemat să participe.

A fost chemat acest om, de-un curaj legendar, să dea o activitate de mit în treburile gospodărești ale statului. Oriunde nevoile sângerânde ale unui trecut rușinos pentru instituțiile noastre înalte de stat l-au cerut, Armand Călinescu a fost la datorie și a lucrat cu o pricepere, ale cărei roade pentru țară culese în acest scurt timp, nu au nevoia înflo-

ririlor panegirice sau invențiilor de comentariu.

Nici când Țara Românească în vremuri de criză, nu trecea mai hotărâtă în destinele sale și nu-si scria mai mândră și mai puternică paginile sale de istorie. Tată bun de familie, pe cât și de bun Român, nu uită ca în fața destinului pe care și-l știa crâncen, să-și îndrume copilul rămas orfan să-i cinstească numele nepătat din străbuni și să-și slujească țara, cum a înțeles numai el s'o slujească.

Suflet modest, depe cele mai înalte trepte demnitate pe care și le poate dori un cetățean în statul său, își desvăluie setea de retragere pașnică, fără pompă și fast, înconjurat de plăvanii șesurilor lui iubite și de țărani lui argeșeni pentru cari a luptat, atunci când va fi să se călătorească dincolo de țarmurile mărginite ale zării.

Deaceea întreaga țară consternată deplânge destinul lui trist, comemorându-i faptele mari și rugându-se pentru odihna zbuciumatei lui vieți.

Țara întreagă deplânge moartea unui mare Român, înconjurând cu duioșie și deplină încredere tronul Regelui nostru iubit și înțelept Carol al II-lea, chemat de providență să ne conducă țara prin așa de grele încercări, spre nedesmintitele limanuri ale apoteozei naționale.

Prof. Dr. Petru Rezu-

In jurul unei cruci.

La întâlnirea drumurilor avea o comună fruntașă de ale noastre o cruce, cioplită din piatră de nisip și așezată la adăpostul unui acoperiș de șindrilă, ce se proptea în patru stâlpi de stejar, împrejmuiți de un gard întocmit din lăteți ghiluiți și vopsiți în culoare albastră.

În vremurile din bătrâni ridicatu-s'a această cruce în semn de evlavie a enoriașilor iubitori de biserică ai acestei comune.

Preotul locului venia din când în cu litia la cruce, fiind înconjurat de poporul credincios.

Cu timpul au putrezit stâlpii acoperișului ocrotitor, deteriorându-se și substanța pietroasă a crucii, încât pericolul unei prăbușiri nu era departe.

În fața acestei situațiuni precare, create de dintele timpului, nu rămase decât că acest semn al pietății creștinești să fie delăturat, devenind locul unde a stat crucea pustiu... de tot pustiu.

Trecut-a de atunci mai multă vreme fără ca situația să se fi refăcut prin ridicarea unei cruci noi.

Așa se vede, că acțiunea pornită de preot n'a fost în stare să schimbe situația.

Acum Serviciul Social e chemat, ca prin organul său de execuție, care este Căminul Cultural, să întărească și adâncească acțiunea începută de preot. Rezultatul va depinde de felul cum se va porni la lucru.

O critică la adresa enoriașilor pentru neînlocuirea crucii deteriorate cu o cruce nouă, nu va duce la scop, pentru că ei s'ar simți jigniți și drept răspuns ar stărui în nepăsarea lor.

De asemenea nici glasul poruncitor, de a refăce situația, n'ar da roade, fiindcă firea omului înclină a se împotrivi unei porunci, care nu-și are sorginea în dispoziția vre-unei legi pozitive, constrângătoare.

Deci Serviciul Social va trebui prin organul său executiv să recurgă la mijloace de ale psihologiei practice.

Spre pildă accentuând, că comuna respectivă a fost întotdeauna o pavază a bisericii. Dovadă că antecesorii au ridicat acea cruce. Urmașii, pătrunși de același sentiment religios, de bună seamă că nu vor lăsa să piară urma unei înfăptuiri dintr'o epocă de însuflețire.

Ambiționând pe credincioși în chipul acesta, sau în alt chip asemănător, ușor pot fi duși pe calea de a contribui cu cele trebuincioase la ridicarea unei cruci și mai arătătoare, decât a fost cea dispărută.

Acțiunea ce va întreprinde-o Serviciul Social

în deplină armonie cu organele bisericii va duce la rezultat îmbucurător, dacă legea Serviciului Social nu se va aplica pe teren în mod rigid, ci în ființa dispozițiilor ei se va turna suculele dătătoare de viață a unor înfăptuiri, pe cari dorește acest serviciu să le ducă la îndeplinire pentru ridicarea moralului satelor noastre.

Aurel Moaca.

Text biblic.

Săptămâna 24 după Rusalii.

„Căci noi suntem ai lui Dumnezeu și am fost lăsați în Iisus Hristos pentru faptele bune, pe care le-a pregătit Dumnezeu mai dinainte, ca să umblăm în ele”.

Efeseni 2, 10.

Dragi Străjeri,

În străjerie, voi auziți întotdeauna, faceți în fiecare zi cel puțin o faptă bună. Străjeria vă învață la toate virtuțile creștinești: să fiți cu credință, să fiți iubitori, să fiți plini de nădejde, pentru că Dumnezeu ne-a zidit pe noi în Iisus Hristos, să fim buni și să umblăm în poruncile sfinte, învățate de sfânta noastră Biserică strămoșească: să fiți buni și pe pământ dar să vă gândiți și la Dumnezeu.

Un rege avea un servitor, care îl servise cu multă credință, dar în credința lui mare a uitat de bunul Dumnezeu. Ajuns la adânci bătrânețe se îmbolnăvi de moarte. Regele îi făcu onoarea că-l vizită acas și-l întrebă ce dorință are căci vrea să i-o îndeplinească. Atunci servitorul îl roagă să-i lungească măcar cu câteva zile. Regele însă îi răspunse: îmi pare rău, dar aceasta nu stă în puterea mea, ci numai în puterea lui Dumnezeu. Atunci începu servitorul să plângă amarnic și zise: O, nebunul de mine! Toată viața am muncit cu toată credința pe pământ, numai cu gândul la cele pământești și la datoriile de aici și astăzi văd că acestea toate la un loc nu-mi pot lungi viața nici măcar cu o zi. Vai, dacă serveam și pe Dumnezeu cu aceeași credință, viața mi-s'ar fi lungit.

Dragi Străjeri! Marele nostru Străjer, a împreunat atât de fericit grija voastră pentru a sluji celor Dumnezești și celor pământești, încât orice lucru al vostru se începe cu rugăciune către cel de sus ca toate faptele bune ce le faceți pe pământ să fie făcute cu gândul la Iisus Hristos, pentru Țară și Rege.

Sănătate!

Cosmogonia biblică și teoriile științifice.

De Pr. I. Firca.

(Continuare)

După concepția pozitivistă a lui *Auguste Comte* „desvoltarea totală a inteligenței omenești în feluritele sale sfere de activitate, dela primul său avânt, cel mai simplu, până în zilele noastre¹⁾ a trecut prin stadii succesive. „Mersul progresiv al spiritului omenesc“ poate fi caracterizat printr-altele și prin tendința de o tot mai întinsă individualizare ca științe independente a ramurilor sau capitolelor integrante din științele stărilor de cultură anterioare.

În faza teologică — cea dintâi — a culturii omenești, spiritul omenesc și-a îndreptat cercetările spre natura intimă a lucrurilor, spre cauza lor ultimă și ținta lor finală, tinzând deci spre o cunoaștere absolută. Toate fenomenele și procesele naturii fiind privite ca fapte sau manifestări ale unor ființe supranaturale²⁾, urmează că „teologia“ a fost la început singura știință, cuprinzând în domeniul ei toate cunoștințele omenirii. În stadiul ultim — al pozitivismului — omenirea s'a convins de imposibilitatea unei cunoașteri necondiționate și a început să renunțe la găsirea cauzei ultime și a scopului final al universului, mărginindu-se, ca prin întrebuițarea corectă a experienței și logicei să afle legile fenomenelor adecă raportul lor de succesiune temporală și de asemănare.

Trecând peste arbitrarul delimitării și caracterizării celor 3 faze ale evoluției culturii lumii după gândirea pozitivistă, acceptăm evidența faptelor cari spun că diferențierea diferitelor discipline științifice din trunchiul comun al cunoașterii primitive, a fost determinată pe lângă acumularea unui tot mai vast material și de adaptarea unor metode speciale fiecărei ramuri de cunoaștere omenească. Una este — într'adevăr — metoda științelor matematice, care pornind dela anumite adevăruri fundamentale admise a priori, numite *axiome*, prin deducție logică strânsă să ajungă la rezultate surprinzătoare, cari dau posibilitate geniului uman să se manifesteze în toată măreția lui. Alta este metoda științelor fizico-chimice cari se folosesc de *analiză* și *sinteză* experimentală și nu admit nici o concluzie la care să nu se fi ajuns prin numeroase experiențe făcute în prealabil. Alta este, în fine, metoda științelor naturale sau biologice, care folosesc mai ales

observația și mai puțin *experiența* ca mijloc de cercetare.

Dar tocmai pentru că metodele folosite sunt adecuate naturii specifice a diferitelor ramuri de cunoaștere omenească, nimeni nu poate fi îndreptățit să considere ca științe numai pe acelea cari „au intrat istoricește în starea pozitivă“³⁾, denegând caracterul de știință celorlalte discipline. Căci nu se va putea ajunge niciodată la o Sociologie științifică în sens pozitivist, la o Istorie ale cărei rezultate să se prindă în formulă matematică, cu ajutorul căreia să putem prevedea faptele viitoare. Acestea vor rămâne doar visuri ale pozitivistilor și evoluționiștilor, deosebite de realitatea care cunoaște numai discipline științifice fiecare cu caracter propriu și cu un anumit domeniu de cercetare, pentru care trebuiesc folosite și metode adecuate. În această determinare precisă a obiectului studiilor sale rezidă de altfel însăși valoarea și autoritatea științei⁴⁾.

Trecerea prin stadii succesive de desvoltare și perfecționare a științelor până în faza pozitivistă, care ar fi termen „ad quem“ al fiecăria, este ceva curat ipotetic și *Comte* însuși se contrazice când numără Sociologia între cele 6 științe pozitive fundamentale, deși abia el este părintele acestei științe, care trebuia dar — dacă această trecere ar fi necesară și generală — să înceapă ea însăși, nu științele premergătoare, cu o fază teologică și să continue cu una metafizică, înainte de a ajunge la limanul pozitivismului.

Transformarea Moralei normative într'o Știință a moravurilor descriptive, crearea unei Estetici autonome care să facă abstracție de frumosul transcendent și diferite alte consecințe firești ale pozitivismului sunt încercări ratate de a impune această formulă subiectivă realității care o depășește.

Căci pozitivismul greșește când reduce realitatea la un singur aspect al ei, acel al existenței în spațiu, făcând abstracție de realitate existență în timp și de cea mai presus de timp și spațiu⁵⁾. Metoda pozitivă, apoi, considera realitatea spațială sau materială numai prin reducerea ei la general și cantitate, eliminând prezența spiritului uman și notele caracteristice ale fiecărei existențe particulare⁶⁾, acelea cari dau viață și fac interesantă știința pentru om, după cum spune *Paulsen*⁷⁾.

(Urmează)

1) A. Comte „Cours de philosophie positive“ vol. I. ed. V. 1892, p. 2; ap. Const. Sudețeanu: „Introducere în sociologia lui Auguste Comte“, Bibl. Semănătorul, Arad 1925, p. 94.

2) Cf. Comte: „Pensées et Préceptes“, recueillis et commentés par G. Deherme, Paris 1924 p. 15.

3) Cf. C. Sudețeanu, op. cit. p. 96.

4) Cf. C. Flammarion, op. cit. p. 20.

5) Cf. I. G. Savin, op. cit. p. 55.

6) Ibidem, pp. 55—56.

7) V. Fr. Paulsen „Introducere în Filosofie“ trad. I. Lupu și D. Pușchilă. Ed. II. București 1924, pp. 104—108.

Iisus Hristos și problema generației tinere.

Problema generației tinere este astăzi centrul preocupărilor aceluia, cari urmăresc însănătoșirea societății omenești. Căci această însănătoșire nu se poate realiza, decât numai dacă se va căuta ca generației tinere, prin educație, să se sădească și cultive în sufletele lor, cele mai alese calități și virtuți creștinești și sociale.

Și tocmai de aceea problema educației generației tinere, deci problema găsirii metodelor și mijloacelor dictate de împrejurări și impuse de duhul vremii prin care trecem, pentru formarea caracterului tineretului, având la bază cuvântul Domnului încadrat în virtuțile și tradițiile strămoșești, stă în centrul preocupărilor sfintei noastre Biserici, iar dela rezolvarea fericită a acestei probleme, noi așteptăm însănătoșirea societății, deci însănătoșirea Bisericii vii a lui Hristos.

Această preocupare a fost impusă și transmisă Bisericii de însuși întemeietorul și conducătorul ei, de capul nevăzut al Bisericii, de Iisus Mântuitorul, care a avut o deosebită grijă pentru tineret și a acordat o deosebită atenție copiilor, pe cari, în împrejurări potrivite, îi aduce exemplul de nevinovăție și de curățenie sufletească în fața poporului, ce-l asculta cu atâta aviditate cuvântul său divin, plin de învățătură creștinească, de-o-potrivă de folositoare și de mântuitoare pentru bătrâni ca și pentru tineri.

Deci Cartea tuturor înțelepciunilor, Evanghelia mântuitoare a lui Iisus Hristos, cuprinde și un prea frumos și foarte bogat buchet de învățături și precepte creștinești, ce trebuiesc sădite și cultivate în sufletele gingașe ale tineretului, pentru a li-se da cea mai bună și cea mai creștinească creștere și educație.

Prin însăși viața Sa de prunc, blând, bun la suflet și ascultător, dă un exemplu concret și atât de edificator tineretului din toate timpurile, despre felul cum trebuie să se poarte între ei, față de părinți și față de superiori. Prin bunătatea sufletească și prin înțelepciunea Sa, a impus tuturor celor ce L-au cunoscut, a impus chiar și celor mai îngâmfăți oameni ai timpului, cărturarilor și fariseilor, căroră le făcea o deosebită plăcere să-l asculte Cuvântul și se minunau de înțelepciunea lui, deși era numai de 12 ani. Și ascultându-l atunci, nu au știut că el este Mesia, Mântuitorul lumii, care peste aproape 20 de ani, avea să-i

biciuiască atât de crunt, cu cuvântul Său, tocmai pentru îngâmfarea și fățarnicia lor. Pruncul Iisus, cu aceste calități frumoase ale sufletului Său, „*creștea în înțelepciune... și era tot mai plăcut înaintea lui Dumnezeu și înaintea oamenilor*“, (Luca II, 52) așa ne spune Istoria sfântă a vieții Lui.

O astfel de copilărie trebuie să se năzuiască să dea fiecare părinte fiilor săi, să fie blânzi, buni la suflet, ascultători, să crească în înțelepciune și să fie plăcuți și lui Dumnezeu și oamenilor.

Când Iisus Hristos își începe activitatea publică, în mod vădit dă o deosebită atenție copiilor și tineretului. Această constatare o facem și din împrejurarea că atunci când Apostolii Săi voesc să îndepărteze copiii, cari erau aduși să se atingă de ei, El le zice: „*Lăsați copiii să vină la mine și nu-i opriți, căci unora ca acestora va fi împărăția lui Dumnezeu*“ (Mat. XIV 13).

Și în timpul Mântuitorului erau tineri și răi și buni, iar pentruca să scoată în evidență urmările rele, dezastrul la care poate ajunge un tânăr rău și desfrânat, istorisește poporului „*parabola fiului risipitor*“. În această parabolă se arată în mod atât de plastic, în mod atât de pătrunzător în suflete, deșertăciunea plăcerii lumii acesteia de cari plăceri pot fi atât de ușor amăgiți toți tinerii din toate timpurile. Fiul din parabolă, atunci când și-a dat seama de cruda realitate a urmărilor faptelor sale, s'a pocăit, și s'a reîntors la calea cea adevărată. Nu toți tinerii au însă posibilitatea de a se debarasa de păcate și a se îndrepta, ci odată coplesii de ele și ameții de plăcerile momentului, se afundă tot mai mult în păcate, până își vor pierde pentru totdeauna sufletul. De aceea Iisus Mântuitorul prin această parabolă, pe lângă aceea că arată lumii că Dumnezeu iartă pe cei ce se pocăesc și se reîntorc la calea dreaptă, a căutat să dea și învățătura necesară a tineretului de a se feri de asemenea păcate.

Nu mai puțin frumoase și folositoare sunt învățăturile date de Mântuitorul tânărului bogat și cari învățături nu sunt date numai celui ce a întrebat, ci sunt date de-ascmena tineretului din toate timpurile. La întrebarea tânărului că: „*Ce trebuie să fac ca să moștenesc viața veșnică*“, Mântuitorul îi înșiră unele din poruncile Decalogului: „*să nu preacurvești, să nu ucizi, să nu furi, să nu faci mărturisire mincinoasă, să cinstești pe tatăl tău și pe mama ta*“ (Mat XIX 16, Marc. X 17, Luca XVIII 18). Iată dar că fiecare tânăr trebuie să păzească,

cu toată sfințenia, poruncile Dumnezești, ca toți creștinii, pe lângă cari ei mai au și una specială pentru tineret, aceea de a cinști părinții. Tânărul bogat, după cum reiese din răspunsul, a fost virtuos și cu frica lui Dumnezeu, căci „pe toate acestea le-a păzit din tinerețele lui”. Și totuși îi mai lipsea ceva pentruca să fie desăvârșit, să-și deslipească sufletul său de bogățiile sale de care s'a lipit prea mult. Și tocmai pentruca se atașase prea mult de aceste bogății, s'a întristat foarte, la acest sfat al Mântuitorului. Nu bogăția ca atare este piedică a intra în Impărăția lui Dumnezeu, ci alipirea prea mult de ea, ca a tânărului bogat, este piedică la Impărăția Cerească. Căci Vameșul Zacheu a fost bogat și numai jumătate din avuții a făgăduit săracilor, și totuși zice Hristos Iisus: „astăzi se făcu mântuirea casei acesteia...”, pentruca nu a prețuit mai mult avuția decât mântuirea sufletească. Cu altă ocazie Hristos a arătat lumii că este păcat a lenevi, deci omul trebuie să muncească și muncind își câștigă bunuri materiale, deci bogății. Aceste bogății dacă sunt întrebuințate numai ca mijloc al vieții și al realizărilor idealurilor sufletești, nu numai că nu vor fi piedică la câștigarea vieții veșnice, ci din contră vor fi pedestal, vor fi scară pe care să ne putem urca la Cer, în Impărăția lui Dumnezeu. Astfel trebuie să-și întocmească tineretul viața, cum a spus Iisus tânărului bogat, să păzească toate poruncile, dar în acelaș timp să nu-și lipească sufletul de bogățiile lumii acesteia deșarte și trecătoare, ci aceste bogății să le întrebuințeze ca mijloc al câștigării vieții veșnice.

Iisus Hristos, pe lângă învățăturile Sale pentru tineret, propovăduite în vederea mântuirii sufletelor lor, le-a vindecat și multe neputințe fizice. Este tipic cazul fiului cuprins de Duh mut și surd, pe care ucenicii nu l-au putut vindeca, pânăce l-au adus înaintea Mântuitorului, căci acest caz, pe lângă minunata vindecare, mai are și un înțeles simbolic pentru generația tânără de azi.

Era bolnav acel tânăr atunci, dar și mai mulți tănări sunt bolnavi sufletește azi. Și astăzi sunt bolnavi tinerii noștri de Duh mut și surd, sau mai bine zis, sunt bolnavi de Duhul vremii. Iar tânărul bolnav de Duhul vremii este obosit și desamăgit, este surd și mut față de cele mai curate și față de cele mai sfinte idealuri ale vieții omenești. Acestor tineri le lipsește credința în Dumnezeu, le lipsește curăția sufletească, ei nu simt trebuință nici de Hristos, nici de morala Lui, ci, lipsiți

de busola credinței conducătoare în această viață, sufletele lor se sbuciumă desnădăjduite în valurile înfuriate ale patimilor, aruncându-i în noroiul tuturor păcatelor și tuturor fărâdelegilor.

Cât de crudă și cât de cumplită este această boală de care suferă atât de mult tineretul? Iar vina acestei boale constă în lipsa unei educații făcute în spiritul legii lui Hristos.

Și, salvarea mai precis vindecarea tineretului va veni tot dela Iisus Hristos, ca și a tânărului din Evangelie. Căci atunci când tânărul muncit de Duhul vremii de azi, ajunge sub stăpânirea lui Hristos, așa cum ne istorisește Scriptura Sfântă, atunci el se însănătoșează îndată.

Dar pentruca să ajungă în stăpânirea lui Hristos, este neapărată nevoie ca educația tineretului să aibă la bază Evangelia mântuitoare a Aceluia care a zis odinioară: „Lăsați copiii să vină la mine”. Dacă se face loc în familie lui Hristos, iar în școală, pe catedră, alături de învățător și profesor, va fi Hristos, atunci totul va fi schimbat, căci altul va fi respectul copiilor față de părinți și învățători și altul va fi contactul învățătorilor cu elevii, va fi mai mult spirit creștinesc, mai multă înțelegere reciprocă mai multă bunătate în suflete și tratament, iar misiunea nobilă a Bisericii lui Hristos, de a forma adevărați oameni și creștini desăvârșiți, va fi mult ușurată. Iar când acești tineri vor ajunge în societate, vor duce aceeași concepție, același spirit creștinesc și în societate și deci vor contribui în cea mai mare măsură la însănătoșirea ei.

Pentru vindecarea tineretului și ajungerea acestui ideal, trebuie începută lupta contra Duhului vremii, care luptă va fi crâncenă, căci se pare că niciodată nu s'a ciocnit în timp și în spațiu, două forțe mai formidabile decât aceea a spiritului credinței creștine, pe de-o parte și a Duhului vremii, pe de-altă-parte, care caută să ducă la nimicire și distrugere generația tânără, precum și a virtuților isvorâte din sfântul sânge vărsat pe crucea de pe Golgota.

Dar avem convingerea fermă și credința tare că biruința va fi a Bisericii lui Hristos și a legii creștine, căci „viu este Domnul și Dumnezeu nostru” și Hristos nu va permite niciodată morții să învingă viața, El însuși este viața și nu este putere în lume care să învingă și să nimicească această viață.

Pr. Ștefan Bololoiu.

Cronica religioasă-literară.

I. Pr. MELENTIE ȘORA: Biserica și rostul ei creștinesc și românesc.

Timișoara, 1939.

În cadrul unei conferințe a Asociației Profesorilor secundari din Timișoara, pr. prof. Melentie Șora definește atitudinea și rostul Bisericii creștine române. Arătând necesitatea vieții religioase, fixează cadrele vieții religioase la noi Români, — Biserica — unicul și adevăratul instrument al mântuirii omului — care mijlocește contactul între puținătatea spirituală a omului singur și lumina fără margini a împărăției lui Dumnezeu (p. 7). Trecutul bisericesc al neamului e confundat cu existența noastră, ca și creștini dela început, preotul a fost întotdeauna factorul esențial de promovare a intereselor spirituale, căci „el a trecut drept conducător al fraților lui, de „Tată“ al lor“ (p. 10).

Pr. prof. M. Șora face un istoric al vieții bisericești române, determinând fazele de dezvoltare culturale și religioase dealungul veacurilor, lucrările mari teologice ce s'au scris de Mitropoliți, Episcopi, preoți, diaconi, călugări, centrele religioase culturale, Govora, Târgoviște, Iași, București, și'n atâtea alte mănăstiri, locuri de odihnă sufletească. Contribuția aceasta este bine venită, pentru înțelegerea vieții spirituale a neamului.

Pr. prof. Melentie Șora a contribuit într-o măsură bună la înțelegerea sufletului românesc și a idealului religios moral.

* * *

II. Prof. NICOLAE GRIVU: Superstiții și practice medicale la Români bănățeni în veacul al XVIII-lea.

D. prof. Nicolae Grivu. tipărește o conferință ținută la Universitatea populară „Nicolae Iorga“ din Vălenii-de-Munte.

Titlul însuși ne arată străduința ce o are d. prof. N. Grivu, de a expune în termeni convingători starea culturală a Banatului, îndeosebi după pacea dela 1718, Pojorovăț, când Austriei se instalează în Banat. Români din acest veac duceau o viață patriarhală, nu lipsită de cultură. Manifestările vieții poporului din Banat, îndelenicirile, medicina populară, superstițiile, constituiesc farmecul descrierii. Apele termale cu localitățile vestite ale Banatului,

vechimea băilor acestora și puterea miraculoasă a apelor termale, bine cunoscute în vechime.

„Practicile medicale pe care le exercită față de o boală țaranul valah din veacul al XVIII-lea erau mai mult rezultate ale unei experiențe medicale adevărate și mai puțin fructul unor superstiții deșarte de cum erau acele folosite de țaranul din Apus. Aceste practici medicale și superstiții ale Bănățenilor din veacul al XVIII-lea arată vechimea tradiției formată printr'o îndelungată experiență și un grad însemnat de perspicacitate, de inteligență colectivă, care n'o putea avea un neam sălbatic, cum a încercat să-i prezinte istoriografia nemțească pe Români bănățeni ai veacului al XVIII-lea

Din rândurile acestor „păstori semisălbatici“ s'au ridicat în veacul al XIX-lea cărturari ce-au făcut și fac cinste culturii românești și învățați cu renume peste mări și țări. E de ajuns să amintim pe Dr. Babeș și inginerul Traian Vuia (p. 42).

Dr. prof. N. Grivu, contribuie la înțelegerea stării sociale culturale a Românilor bănățeni din sec. al XVIII-lea, restabilind un adevăr istoric.

Prof. Constantin Rudneanu.

„Menirea eternă a educației“

Conferința d-lui prof. Constantin Nedelcu, comandantul Ținutului străjeresc Timiș — ținută la Universitatea Nicolae Iorga dela Văleni de munte.

De mulți ani, încă de-înainte de Răsboiu, profesorul Constantin Nedelcu, originar din Banat, se numără printre devotații Universității „N. Iorga“ din Vălenii de Munte.

An de an, d-sa se găsește în Văleni de-odată cu inaugurarea ciclului, și de-câte-ori e liber, rămâne credincios, până la încheierea stagiunii cu excursia tradițională.

Câțiva ani în rând și-a adus și cercetașii săi din cohorta „Păstorul Bucur“ și i-a instalat în Tabăra de vară în lunca Teleajenului, conducându-i alternativ, când la conferințe, când în escapade prin regiune, până pe Zăganul, sau în pelerinaj la Tabla Buții.

Exemplu de interes și de atențiune întru urmărirea comunicărilor, d. Nedelcu însuși e unul dintre cei mai simpatizați și ascultați conferențieri ai Universității „N. Iorga“, atât pentru seninătatea, claritatea și avântul expunerii, cât și pentru originalitatea și spontanei-

tatea concepțiilor ce lansează, totdeauna cu convingere caldă și sinceră, care farmecă impune și răpește.

Lecțiile sale luminoase, despre Aurel Vlaicu ori despre Sabin Drăgoiu, evocările din Danemarca ori amintirile dela Români din America, au rămas în comoara tuturor amintirilor celor cari le-au ascultat încântați, înduioșați.

În programul din acest an, a fost primită cu deosebit interes comunicarea d-lui profesor Nedelcu despre „Idealurile eterne ale educației“.

În mijlocul exaltării generale în goana după „noutate“, cu licități și supra-licitări în preamărirea „metodelor“ prezentate ca unicmântuitoare și cari, tot mai pripite, se înghit reciproc, toate greșite și sterpe, dar fiecare contribuind cu ceva la haotizarea învățământului și la anarhizarea educației, a fost binefăcător de a asculta îndemnul luminoase ale profesorului Nedelcu din conferința sa, care s'a întâmplat să fie ultima din sesiunea 1939 dela Vălenii de Munte.

„E timpul suprem de a ne opri în loc din alergarea rătăcită, din prigoana deșartă după noutăți efemere, vătămătoare și sterpe!

E timpul suprem să ne aducem aminte de valorile neperitoare, și să orientăm tineretul spre idealurile eterne! Spre **Bine** și **Frumos**, spre **Adevăr** și **Dreptate**. Și, mai ales, spre izvorul altruismului spre Bunătate. Spre Bunătatea nelimitată, care îmbrățișează totdeauna tot, și nu se eclipsează niciodată, vădindu-și prin universalitatea sa esența divină și constituind prin aceasta legătura omului cu Cerul, cu Dumnezeu.

Bunătatea e virtutea izbăvitoare, talismanul Păcii, condiția fericirii câtă poate fi atinsă de om pe pământ. Căci: nimeni nu poate fi fericit decât cel bun: „Nemo felix nisi bonus“, ne învață înțelepciunea veacurilor, pedagogia veșnic nouă...

Vom îndruma, deci, tineretul României spre bunătate, spre iubire, spre iubirea creștinească venită din ceruri!

Spuse cu zel de apostol și cu convingere de misionar, îndemnul d. C. Nedelcu au impresionat cu atât mai adânc, cu cât cei ce îl ascultau, știau că însăși viața sa a fost și este pildă de bunătate și de jertfă pusă în slujba binelui public românesc.

A fost ca o rugăciune de încheiere, ca un imn, la sfârșitul ciclului 1939 dela Vălenii de Munte, ciclu deosebit de bogat și de rodnic, închinat de marele ctitor N. Iorga cultului vitalității românești.

(„Neamul Românesc“).

Sfințirea bisericii din Văliug

Împlinindu-se 107 de ani dela nașterea fostului arhiereu Filaret Musta, credincioșii din Văliug, de sub păstoria preotului lor Miron Manescu, au ținut să aniverseze acest praznic în cadre sărbătorești.

Biserica pictată din nou de fiul comunei pictorul Ioan Băleanu, este o podoabă a acelora, cari s'au ostenit în viața religioasă.

P. S. Sa episcopul Vasile, prin delegatul său, a binecuvântat râvna fiilor vălugeni, cari iubesc podoaba Casei Domnului. Păr. consilier referent eparhial, Romu, G. Ancușă, ca delegat arhieresc, și ca fost păstor al acestei comune a săvârșit sfințirea lucrărilor de pictură, iar la priceasnă a predicat despre însemnătatea bisericii ca instituție de mângăere și întărire sufletească.

Sfințirea și sf. Liturghie a săvârșit-o P. On. R. G. Ancușă, în colaborare cu P. On. D-nii protopresbiterii: Virgil Musta și Dr. Iosif Ieremia, preotul locului M. Manescu și diaconul A. Jucos. Corul mixt din Reșița a ridicat solemnitatea praznicului.

De față erau, printre mulțimea mare de credincioși: Dl prefect Seracin a Județului Caraș, ca delegat al Rezidenței regale a Ținutului Timiș, Dl prim-pretor Milotinovi, Dl Boldea ca reprezentant al Direcțiunii silvice U. D. R. și alți intelectuali din comună și din Reșița.

Aniversarea unui eveniment la 100 ani este un popas în viața unei comune, Vălugeni cu conducătorii lor, au aniversat un astfel de eveniment, cu toată demnitatea.

Laudă lor!

Cor.

Ș T I R I

Doliu național. Țara deplânge moartea primului ministru Armand Călinescu, corpul defunctului este depus la Ateneu, festivitățile se vor desfășura la Curtea de Argeș unde marele dispărut a dorit să fie înmormântat. La aceste festivități va pleca astăzi și P. S. Sa Episcop Vasile.

Situația războiului. Pe frontul polonez, războiul se soldează cu deplina victorie a armelor germane; pe frontul de vest se continuă un crâncen războiu de fortăreață.

Apostolul Ediția de Sibiu
se poate comanda la **Librăria Diecezană.**

CONCURS.

Pe baza ord. Ven. Consiliului eparhial Nr. 3005 B. din 1939. data 11 Iulie a.c. se publică concurs, cu termen de 30 zile, dela prima publicare în „Foaia Diecezană“ pentru postul de preot la parohia vacantă de cl. I. din comuna **Armeniș**, protopresbiteratul Caransebeșului.

I. Beneficii:

1. Seziunea parohială de 30 jugh 1215□.
2. Veniturile stolare uzitate.
3. Casa parohială cu grădină și supra-edificatele economice necesare.

II. Indatoriri:

1. Preotul ales este obligat a-și îndeplini toate datorițele preotești și pastorale a predica regulat în fiecare Duminică și sărbătoare; a catehiza la școala primară fără nici o altă renumeratie.

Aceste indatoriri pastorale preotul este obligat a le îndeplini și în cătunele numite: „Satul Bătrân“ și „Sub-margine“, urmând ca locuitorii interesați să pună la dispoziție mijloacele de transport.

2. Toate impozitele după beneficiile de mai sus cad în sarcina preotului ales.

3. Cei ce doresc să ocupe acest post întrucât vor avea o calificare recerută pentru parohii de cl. I — precum și binecuvântarea P. S. S. Episcopului diecezan — să-și înainteze cererile adresate „Consiliului parohial ort. rom. din Armeniș“, prin Prea on. oficiu protopresbiteral al Caransebeșului.

Reflectanții se vor prezenta pe lângă prealabila încunoștințare a Prea on. protopresbiter actual, în vreo Duminică sau sărbătoare, în sfânta biserică, spre a-și arăta dexteritatea în oratorie, tipic și cântare însă nicidecum în ziua de alegere.

Armeniș din ședința consiliului parohial ținută la 20 Iulie 1939.

Președinte:
Vasile Paica,
adm. paroh.
Nr. 430 ex 1939.

Secretar:
C. Suru,
notar cercual

În conțelegere cu oficiul protopresbiteral.
Caransebeș, la 30 August 1939.

Pr. Isaia Suru
adm. protopresbiteral.

1-3

Publicațiune de licitație.

În baza aprobării Venerabilului Consiliu eparhial Nr. 5183 E 1939 din 9 Septemvrie a. c. și pe baza planului elaborat de arhitectul Dumitru Boitor, Consiliul eparhial publică licitație pentru darea în întreprindere a lucrărilor de zidire a bisericii ortodoxe române din comuna Jitin județul Caraș, pe ziua de 8 Octomvrie 1939 ora 2 p. m. în localul școlii primare din loc.

1. Planul și devizul de spese condițiunile generale și speciale se pot vedea la oficiul parohial ort. rom. din Jitin și la oficiul protopopesc din Oravița.

2. Concurenții vor înainta deodată cu ofertele închise și vadiul de 6% din prețul oferit în numerar sau efecte.

3. Se observă că anumite poziții din deviz sunt exagerate ca preț de unitate și astfel Devizul, antemăsurătoare se va da concurenților fără prețurile unitare.

4. La licitație se admit numai arhitecții, inginerii și maștrii constructori cari posedă autorizație recerută.

5. Concurenții nu pot pretinde spese de deplasare nici diurne.

6. Anteprenorul asupra căruia va rămânea lucrarea va suporta impozitul după contract taxa de 2%, contribuție la casa învățământului industrial precum și toate celelalte cuprinse în condițiunile de licitație.

7. Consiliul parohial își rezervă dreptul de a preda lucrările acelu anteprenor în care va avea mai mare încredere.

Jitin, la 17 Septemvrie 1939.

Președinte, Pr. **Teodor Măruța**

Secretar, **Teodor Laeș** m. p.

Judecătoria mixtă Caransebeș secția c. f.

Nr. 1076/1939 c. f.

Publicațiune de licitație și condițiunile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritoarea firma Prima Casă de Păstrare din Caransebeș, contra urmăritului Grozav Ion (căs. cu Grozav Domnica) dom. în Marga la cererea urmăritoarei

Judecătoria ordonă:

Licitațiune nouă, în baza art 144, 146 și 147 din legea LX. din 1881, asupra imobilelor înscrise în cf. a comunei Marga (din circumscripția Tribunalului Caransebeș. Nr. prot. cf. 512.

Nr. top. 437 Parcul Pascului, fânaș cl. II. 1267 stp. Preț de strigare 344 Lei; Nr. top. 105 Dorfslage grădină 125 stp. preț de strigare 472 Lei; Nr. top. 103 Dorfslage, grădină 72 stp. preț de strigare 500; Nr. top. 642 1/2 Babin, fânaș, cl. II. 750 stp. preț de strigare. 2024; Nr. top. 642 1/2 Babin, fânaș, cl. II. 750 stp. preț de strigare 2024, Ortslage, grădină 187 stp. preț de strigare 712 Lei; Nr. top. 516 Babin, fânaș cl. II. 1 jug. 450 stp. preț de strigare 13840 Lei; Nr. top. 517 Babin, fânaș cl. II. 620 stp. preț de strigare 4184 Lei Nr. top. 513 Babin, fânaș cl. II. 1 jug. 515 stp. preț de strigare 6056 Lei; Nr. top. 1058 Parcu cu Cerneli, fânaș cl. II. 270 stp. preț de strigare 512 Lei; Nr. top. 129 Intravilan, fânaș cl. II. 80 stp. preț de strigare + 52 Lei; Nr. top. 323 Măstacăn, fânaș cl. II. 1 jug. 300 stp. preț de strigare 5432 Lei; Nr. top. 125 La Vamă, grădină 900 stp. preț de strigare 1712 Lei; Nr. top. 1 La Vamă Arat cl. III 500 stp. preț de strigare 952 lei; Nr. 174 Intravilan 1 jug. 430 stp. preț de strigare 3856 lei; Nr. top. 141 Balana, fânaș cl. I. 1200 stp. preț de strigare 2280 lei; Nr. top. 117 Intravilan 501 stp. preț de strigare 336 lei; Nr. top. 274 Șipot mare, fânaș cl. II. 2 jug. 600 stp. preț de strigare 10.264 lei; Nr. top. 13 la Vamă, Ar. cl. III. 800 stp. preț de strigare 2320 lei; Nr. top. 12 la Vamă, Ar. cl. III. 800 stp. preț de strigare 2320 lei; Nr. top. 16 la Vamă, Ar. cl. III. 400 stp. preț de strigare 1160 lei; Nr. top. 16 la Vama, Ar. cl. III. 400 stp. preț de strigare 1160 lei; cu menținerea dreptului de uzufruct viager de 1/4 parte intabulat sub C. 3 în favoarea văd. Iuliana Ion Grozav născ. Adam, pentru încasarea creanței de 20.000 Lei capital, interese legale dela 5 Ianuarie 1938, cheltuieli de proces și de executare de 2883 Lei, fixate până acum cheltuieli de 720 Lei fixate acum pentru cererea de licitațiune.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii **pe ziua de 2 Octomvrie 1939 ora 10 a. m.** la Primăria comunei Marga.

Caransebeș, la 13 Iunie 1939.

Judecător **Leo Pető.**

Dir. c. f. **D. Lăzărel.**

Pentru conformitate:

D. Lăzărel directorul c. f.